

UDK 347.7

Sklapanje ugovora između dobavljača i kupca u praksi

Božo Prelević, dipl. iur.

Propisi.hr

Od 1. rujna 2021. na snazi su izmjene Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom. Jedna od brojnih novina u zakonu odnosi se i na sadržaj ugovora između dobavljača i kupca, pravila o izdavanju računa i otkupnog bloka te na odredbe o novčanim kaznama za prekršaje. Autor u članku daje prikaz ovog dijela novih zakonskih odredbi, s posebnim osvrtom novih zakonskih odredbi koje se odnose na obvezni sadržaj ugovora između dobavljača i kupca, sa primjerom ugovora koji se sklapa između dobavljača i kupca.

1. Uvod

Odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom¹ (u nastavku teksta: ZID Zakona), koji je stupio na snagu 1. rujna 2021., sadrži brojne novine, o čemu smo već pisali u našem časopisu². Zakonskom novelom u prvom redu je izvršeno usklađivanje sa odredbama Direktive 2019/633 o nepoštenim trgovačkim praksama u odnosima među poduzećima u lancu opskrbe poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima³ (u nastavku teksta: Direktiva). U ovom stručnom članku detaljnije ćemo analizirati novine u sadržaju ugovora koji sklapaju dobavljači i kupci u lancu opskrbe hranom koje su sadržane u izmijenjenoj odredbi čl. 5. Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom⁴ (u nastavku teksta: Zakon).

Nove zakonske odredbe o obveznom sadržaju i obliku ugovora između dobavljača i kupca zamjenjuju stare zakonske odredbe o obveznom sadržaju i obliku ugovora između dobavljača i otkupljivača / ili prerađivača te dobavljača i trgovca. Osim toga, vezano uz sadržaj ugovora između dobavljača i kupca, u nastavku ćemo se upoznat i sa novim zakonskim odredbama o izuzećima od ugovaranja između dobavljača i kupca te novim zakonskim odredbama o pravilima izdavanja računa i otkupnog bloka, koja su važna sa sastavljanje ovog ugovora. U nastavku najprije analiziramo nove zakonske odredbe o obliku i obveznom sadržaju ugovora dobavljača i kupca.

2. Oblik i obvezni sadržaj ugovora dobavljača i kupca

Novom odredbom čl. 5. Zakona propisan je oblik i obvezni sadržaj ugovora kojeg sklapaju dobavljač i kupac. Prije analize nove zakonske odredbe, potrebno je upoznati se i sa novim zakonskim pojmovima.

ističemo...

Tako se pod pojmom dobavljača podrazumijeva se poljoprivredni proizvođač, ili svaka fizička ili pravna osoba, neovisno o njihovu mjestu poslovnog nastana, koji prodaje poljoprivredne i prehrambene proizvode.

Pojam „dobavljač“ može obuhvaćati skupinu takvih poljoprivrednih proizvođača, ili skupinu takvih fizičkih i pravnih osoba kao što su organizacije proizvođača, organizacije dobavljača i udruženja takvih organizacija⁵.

S druge strane, kupac je svaka fizička ili pravna osoba, neovisno o poslovnom nastanu te osobe, ili svako javno tijelo u Europskoj uniji, odnosno svako javnopravno tijelo definirano sukladno propisima kojima se uređuju upravni sporovi, koja kupuje poljoprivredne i prehrambene proizvode⁶. Pojam „kupac“ može obuhvaćati i skupinu takvih fizičkih i pravnih osoba.

2.1. Oblik i obvezni sadržaj ugovora dobavljača i kupca

Sukladno novoj zakonskoj odredbi, ugovor između dobavljača i kupca mora biti sklopljen u pisanom obliku prije isporuke poljo-

1 Nar. nov., br. 52/21 od 14. svibnja 2021.

2 Marečić, Darko, stručni članak „Izmjene i dopune Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom“, RiPup, br. 7/21, str. 128.

3 SL L 111, 25.4.2019.

4 Nar. nov., br. 117/17 i 52/21.

5 Čl. 2. st. 1. t. 6. Zakona.

6 Čl. 2. st. 1. t. 7. Zakona.

privrednog ili prehrambenog proizvoda i sadržavati sve odredbe bitne za poslovni odnos ugovornih strana, a osobito odredbe o⁷:

- cijeni poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda i/ili načinu određivanja odnosno izračuna cijene;
- kvaliteti i vrsti poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda koji se isporučuje kupcu;
- uvjetima i rokovima plaćanja isporučenog poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda;
- uvjetima i rokovima isporuke poljoprivrednih ili prehrambenih proizvoda koji su predmet ugovora;
- mjestu isporuke poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda odredivog i/ili određenog adresom mjesta isporuke i;
- trajanju ugovora.

Radi pojašnjenja zakonskog pojma „mjesto isporuke poljoprivrednog proizvoda“, podsjećamo kako se pod ovim pojmom, sukladno odredbi čl. 2. st. 1. t. 11. Zakona podrazumijeva mjesto na kojem dobavljač isporučuje poljoprivredni ili prehrambeni proizvod kupcu i na kojem u trenutku isporuke svi rizici i odgovornosti za poljoprivredni ili prehrambeni proizvod prelaze na kupca.

2.2. Određivanje cijene

ističemo...

Cijena poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda iz čl. 5. st. 1. t. 1. Zakona⁸ ovoga članka može biti određena u fiksnom iznosu, a može se odrediti i/ili izračunati zbrajanjem različitih faktora koji moraju biti utvrđeni u ugovoru, a koji primjerice mogu uključivati tržišne pokazatelje koji se odnose na promjene tržišnih uvjeta, isporučene količine te kvalitetu ili sastav isporučenih poljoprivrednih proizvoda.

U slučaju da se ugovorom predviđa redovita isporuka proizvoda, uvjeti i rokovi plaćanja isporučenog pokvarljivog poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda iz čl. 5. st. 1. t. 3. Zakona ne smiju biti dulji od 30 dana računajući od isteka ugovorenog razdoblja isporuke tijekom kojeg su isporuke izvršene, ili ne smiju biti dulji od 30 dana računajući od dana isporuke odnosno dana primke ili dana otkupnog bloka na kojem je utvrđen iznos koji treba platiti za otkupljene poljoprivredne i prehrambene proizvode, ovisno o tome koji od navedenih dana nastupa kasnije⁹. Ako se ugovorom predviđa redovita isporuka proizvoda, uvjeti i rokovi plaćanja isporučenih ostalih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda iz čl. 5. st. 1. t. 3. Zakona, a koji se ne smatraju pokvarljivima u smislu zakonskih odredbi, ne smiju biti dulji od 60 dana računajući od isteka ugovorenog razdoblja isporuke tijekom kojeg su isporuke izvršene, ili ne smiju biti dulji od 60 dana računajući od dana isporuke odnosno dana primke ili dana otkupnog bloka na kojem je utvrđen iznos koji treba platiti za otkupljene poljoprivredne i prehrambene proizvode, ovisno o tome koji od navedenih dana nastupa kasnije.

ističemo...

Ugovoreno razdoblje isporuke iz navedenih odredbi čl. 5. st. 3. i 4. Zakona može biti ugovoreno i obuhvatiti obračunsko razdoblje od najdulje 30 dana.

U slučaju da se ugovorom ne predviđa redovita isporuka proizvoda, uvjeti i rokovi plaćanja isporučenog pokvarljivog poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda iz navedene odredbe čl. 5. st. 1. t. 3. Zakona ne smiju biti dulji od 30 dana računajući od dana isporuke, ili ne smiju biti dulji od 30 dana računajući od dana izdavanja računa ili zaprimanja računa ili otkupnog bloka na kojem je utvrđen iznos koji treba platiti, ovisno o tome koji od navedenih dana nastupa kasnije.

Ako se ugovorom ne predviđa redovita isporuka proizvoda, uvjeti i rokovi plaćanja za ostale poljoprivredne i prehrambene proizvode iz navedene odredbe čl. 5. st. 1. t. 3. Zakona, a koji se ne smatraju pokvarljivim u smislu zakonskih odredbi, ne mogu biti dulji od 60 dana računajući od dana isporuke, ili ne smiju biti dulji od 60 dana računajući od dana izdavanja računa ili zaprimanja računa ili otkupnog bloka na kojem je utvrđen iznos koji treba platiti, ovisno o tome koji od navedenih dana nastupa kasnije. U slučaju da kupac utvrđuje iznos koji treba platiti, razdoblja plaćanja iz navedenih odredbi čl. 5. st. 3. i 4. Zakona počinju teći od isteka ugovorenog obračunskog razdoblja u kojem su isporuke izvršene, a razdoblja plaćanja iz navedenih odredbi čl. 5. st. 6. i 7. Zakona počinju teći od dana isporuke poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda.

Primjer – ugovor između dobavljača i kupca

ORGANIZACIJA PRIMARNE POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE d.o.o., iz Slavenskog broda, Nova cesta 54a, koje zastupa član uprave – direktor Nikola Nikić, kao prodavatelj (u nastavku teksta: Dobavljač)

i

ABEBE d.o.o. za preradu poljoprivrednih proizvoda i trgovinu, Osijek, Dravska 12d, koje zastupa član uprave – direktor Zvonimir Zvonković kao kupac (u nastavku teksta: Kupac) sklapaju dana 22. rujna 2021. sljedeći

UGOVOR O KUPOPRODAJI

Članak 1.

Temeljem ovog Ugovora o kupoprodaji (u nastavku teksta: Ugovor) Dobavljač kao prodavatelj prodaje Kupcu 2.000 (slovima: dvijetisuće) kilograma Jupiter otporne sorte stolnog grožđa bez koštica I. klase (u nastavku teksta: poljoprivredni prehrambeni proizvod).

Dobavljač se obvezuje Kupcu predati poljoprivredni prehrambeni proizvod iz stavka 1. nakon isplate cijene iz članka 2. ovog Ugovora.

Članak 2.

Ugovorne strane suglasno utvrđuju da se Kupac, na ime kupoprodajne cijene za grožđe u količini iz članka 1. ovog Ugovora, obvezuje platiti Dobavljaču iznos od 12.000,00 (slovima: dvanaesttisuća) kuna.

Kupac će Dobavljaču isplatiti kupoprodajnu cijenu iz stavka 1. na sljedeći način:

- iznos od 6.000,00 (slovima: šesttisuća) kuna odmah prilikom sklapanja ovog Ugovora;
- iznos od 6.000,00 (slovima: šesttisuća) kuna najkasnije do 22. listopada 2021.

Članak 3.

Kupoprodajnu cijenu iz članka 2. ovog Ugovora stavka 1. Kupac će uplatiti Dobavljaču na žiro račun 11234434-1104355432, IBAN:18567898765765, SWIFT:PKBHR2X, koji se vodi kod Prve komercijalne banke d.d. Zagreb.

7 Čl. 5. st. 1. Zakona.

8 Vidjeti pod 2.1.

9 Čl. 5. st. 3. Zakona.

Članak 4.

Dobavljač se obvezuje Kupcu predati poljoprivredni prehrambeni proizvod iz članka 1. ovog Ugovora u pakiranju od 50 (slovima: pedeset) kilograma, u stanju urednom za uporabu u prehrambene svrhe za potrošače.

Članak 5.

Točan datum preuzimanja poljoprivrednog prehrambenog proizvoda iz članka 1. ovog Ugovora određuje Kupac.

Ugovorne strane suglasno utvrđuju da će Kupac o datumu preuzimanja prehrambenog proizvoda iz članka 1. ovog Ugovora obavijestiti Dobavljača pisanim putem, najkasnije jedan dan prije preuzimanja.

Kupac će preuzeti poljoprivredni prehrambeni proizvod od Dobavljača u njegovu skladištu koje se nalazi u Zagrebu, Jankomir 31a.

Članak 6.

Kupac je dužan pregledati poljoprivredni prehrambeni proizvod iz članka 1. ovog Ugovora prilikom preuzimanja na skladištu Dobavljača.

Članak 7.

U slučaju nedostatka na dijelu, ili cijeloj količini poljoprivrednog prehrambenog proizvoda iz članka 1. ovog Ugovora, koje ga čini nepodobnim za potrošnju kao hrane za potrošače, Kupac može jednostrano raskinuti ovaj Ugovor, ima pravo na naknadu svih dokumentiranih troškova koje je do tada snosio radi izvršenja ovog Ugovora te pravo na naplatu ugovorne kazne od Dobavljača u iznosu od 300,00 (slovima: tristo) kuna.

Kupac preuzima i prevozi grožđe od skladišta Dobavljača vlastitim prijevoznim sredstvom.

Članak 8.

Grožđe koje se nalazi na skladištu Dobavljača ostaje njegovo vlasništvo sve do potpune isplate cijene iz članka 2. ovog Ugovora od strane Kupca.

Članak 9.

Ovaj ugovor sklapa se na određeno vrijeme do 30. studenog 2021.

U slučaju neisplate cijene Dobavljaču od strane Kupca sukladno članku 2. ovog Ugovora, ovaj Ugovor smatra se raskinutim, a svaka ugovorna strana zadržava sve što je do trenutka raskida primila temeljem ovog Ugovora.

Svaka ugovorna strana može otkazati ovaj Ugovor dostavom pisanog otkaza drugoj ugovornoj strani poštom s povratnicom, najkasnije do 20. listopada 2021.

Članak 10.

Sve eventualne sporove u svezi s ovim Ugovorom ugovorne strane rješavat će u duhu međusobnog razumijevanja dogovorom, a za slučaj spora ugovaraju nadležnost stvarno nadležnog suda u Osijeku.

Članak 11.

Ovaj Ugovor zaključen je u 4 (slovima: četiri) primjerka, od kojih svaka ugovorna strana zadržava pod 2 (slovima: dva) primjerka.

Za Dobavljača:

Član uprave – Direktor
Nikola Nikić

Za Kupca:

Član uprave - Direktor
Zvonimir Zvonković

3. Izuzeća od ugovaranja između dobavljača i kupca

U nastavku navodimo iznimke od navedene odredbe čl. 5. st. 1. Zakona o obveznom sadržaju i obliku ugovora između dobavljača i kupca.

3.1. Javno objavljene i obvezujuće uvjete kupca**ističemo...**

Sukladno novoj odredbi čl. 6. st. 1. Zakona, iznimno od navedene odredbe čl. 5. st. 1. Zakona¹⁰, pisani ugovor nije potreban ako dobavljač prihvati ponudu koja sadržava javno objavljene i obvezujuće uvjete kupca koji kupuje na otkupni blok primarni poljoprivredni proizvod radi njegove daljnje prodaje ili prerade, a ponuda sadržava odredbe iz čl. 5. st. 1. t. 1.-5. Zakona odnosno ako dobavljač i kupac imaju sklopljen ugovor o zajedničkoj proizvodnji koji sadržava i odredbe iz čl. 5. st. 1. t. 1.-6. Zakona.

Pri tome je kupac dužan javno objavljene obvezujuće uvjete iz navedene odredbe čl. 6. st. 1. Zakona čuvati i arhivirati u slučaju svake izmjene radi osiguranja dostatnog revizorskog traga i uvida u uvjete po kojima je otkupljivao ili davao ponudu¹¹.

3.2. Isporuka zadrugi i/ili proizvođačkoj organizaciji

Nadalje, novom odredbom čl. 6. st. 2. Zakona predviđeno je kako iznimno od odredbe čl. 5. st. 1. Zakona, kada dobavljač isporučuje poljoprivredni ili prehrambeni proizvod kupcu koji je zadruga i/ili proizvođačka organizacija čiji je član dobavljač, pisani ugovor nije potreban ako statut zadruge odnosno osnivački akt proizvođačke organizacije sadržava odredbe koje su po sadržaju u skladu s novom odredbom čl. 5. st. 1. Zakona.

4. Pravila izdavanja računa i otkupnog bloka**ističemo...**

Novom odredbom čl. 7. st. 1. Zakona je određeno kako za isporuku poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda u skladu s ugovorom sklopljenim između dobavljača i kupca odnosno za uslugu povezanu s isporukom poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda, mora biti izdan račun koji je u skladu s poreznim propisima, ili otkupni blok.

Račun koji dobavljač izdaje kupcu, osim bitnih elemenata uređenih poreznim propisima, mora sadržavati jasno navedeni iznos ugovorenih popusta ili rabata i točnu specifikaciju na što se iznosi odnose, u skladu s ugovorom između dobavljača i kupca. Treba istaknuti kako za sadržaj računa odgovara dobavljač¹².

¹⁰ Vidjeti pod 2.1.

¹¹ Čl. 6. st. 3. Zakona.

¹² Čl. 7. st. 3. Zakona.

S druge strane, otkupni blok koji kupac uslužno izdaje umjesto dobavljača mora najmanje sadržavati elemente vezane uz obračun vrijednosti, i to:

- količinu preuzete robe;
- kakvoću;
- utvrđenu cijenu i;
- jasno navedeni iznos ugovorenih popusta ili rabata i točnu specifikaciju na što se iznosi odnose sukladno javno objavljenim i obvezujućim uvjetima kupca prema dobavljaču. Za sadržaj otkupnog bloka odgovara kupac¹³.

Sukladno čl. 7. st. 6. Zakona, naknade za usluge kupca prema dobavljaču čije ostvarenje ovisi o stvarnom i mjerljivom učinku kupca, a ne smatraju se nametanjem nepoštena trgovačke prakse, ne smiju biti izražene na računu iz navedene odredbe čl. 7. st. 2. Zakona, već za te usluge kupac mora izdati račun dobavljaču na kojem je dužan jasno specificirati svaku pojedinu uslugu za koju se plaća naknada. Podsjećamo kako su nepoštena trgovačke prakse ugovorne odredbe i/ili poslovne prakse koje u vezi s prodajom poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda dobavljaču jednostrano nametne kupac, koristeći svoju značajnu pregovaračku snagu u odnosu na dobavljača, a suprotno načelima savjesnosti i poštenja, načelu ravnopravnosti ugovornih strana, načelu jednake vrijednosti činidaba i dobroj poslovnoj praksi u proizvodnji i/ili trgovini poljoprivrednim ili prehrambenim proizvodima, odnosno koje nisu u skladu s odredbama čl. 4.-12. Zakona¹⁴.

ističemo...

S druge strane, pod naknadom se u smislu odredbe čl. 2. st. 1. t. 8. Zakona podrazumijeva bilo koje plaćanje u novcu, ili robi, ili uslugama.

Treba istaknuti kako je Zakonom izrijekom određeno da navedene odredbe čl. 7. Zakona ne utječu na porezne propise o obliku i sadržaju računa.

5. Novčane kazne za prekršaj

Odredbama ZID Zakona izmijenjene su i zakonske odredbe koje se odnose na novčane kazne za prekršaje. Tako će se sukladno čl. 24. st. 2. Zakona novčanom kaznom u iznosu do najviše 3.500.000,00 kuna za pravnu osobu odnosno do najviše 1.500.000,00 kuna za fizičku osobu kazniti za tešku povredu Zakona pravna ili fizička osoba koja se u smislu zakonskih odredbi smatra kupcem, a koja prema svojim dobavljačima iskoristi značajnu pregovaračku snagu nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi u smislu Zakona, ako, između ostalog, ne sklopi ugovor u pisanom obliku i s propisanim obveznim sadržajem ili ako nametne dobavljaču obveze koje nisu predviđene u pisanom ugovoru između kupca i njihovih dobavljača, i/ili ako ugovor između kupca i njihovih dobavljača nije sastavljen u skladu s odredbama Zakona (čl. 4. st. 2. t. 1. i čl. 5. Zakona¹⁵). Osim toga, novčanom kaznom u iznosu do najviše 20.000,00 kuna kaznit će se dobavljač fizička ili pravna osoba kao obveznik izdavanja računa ako ne izda račun kupcu na kojem su jasno navedeni iznos ugovorenih popusta ili rabata i točna specifikacija na što se iznosi odnose (čl. 7. st. 2. Zakona¹⁶)¹⁷.

¹³ Čl. 7. st. 5. Zakona.

¹⁴ Čl. 2. st. 1. t. 2. Zakona.

¹⁵ Vidjeti pod 2.

¹⁶ Vidjeti pod 4.

¹⁷ Čl. 24. st. 4. Zakona.

6. Zaključak

Kako se navodi i u obrazloženju uz Konačni prijedlog ZID Zakona, izmjenama zakonskih odredbi, između ostalog, izvršeno je usklađivanje zakonskih definicija i pojmova s odredbama Direktive. Osim toga, novim zakonskim odredbama se, između ostalog, preciznije uređuju obveze vezane uz pisani ugovor između kupca i dobavljača, pravila i odgovornosti oko izdavanja računa i otkupnog bloka, a u popis nepoštenih trgovačkih praksi uključuju se sve nepoštena prakse iz Direktive, pa se obuhvat proširuje s dosadašnjih 33 na 43 pojave koje se smatraju nepoštenom praksom. Novim zakonskim odredbama izmijenjen je i obuhvat proizvoda tako se uz one ranije obuhvaćene, koji su uglavnom hrana odnosno prehrambeni proizvodi, obuhvaćaju i primarni neprerađeni poljoprivredni proizvodi.

U Zakonu su izmijenjene i odredbe o prekršajima i novčanim kaznama za počinitelje protuzakonitih postupanja. Pri tome je glavni cilj novčanih kazni njihov odvraćajući karakter i utjecaj. Uz nove prekršajne odredbe, sustavnom primjenom postupaka kontrole i kaznenih mjera Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja će sa svoje strane nastojati utvrđivati i kažnjavati počinitelje povreda zakona.

Literatura:

- 1) Direktiva 2019/633 o nepoštenim trgovačkim praksama u odnosima među poduzećima u lancu opskrbe poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima (SL L 111, 25.4.2019.) - <https://eur-lex.europa.eu/>
- 2) Zakon o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom (Nar. nov., br. 117/17 i 52/21), pročišćeni tekst – www.propisi.hr;
- 3) Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom (Nar. nov., br. 52/21) – www.propisi.hr;
- 4) Marečić, D., stručni članak „Izmjene i dopune Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom“, RiPup, br. 7/21, str. 128.